

Ledelsesberetning 2015 Københavns Museum

Formål, opgaver og udviklingsperspektiver

Københavns Museum er et statsanerkendt, kulturhistorisk museum, der beskæftiger sig med forskning i og formidling af den danske hovedstads historie og urbanisering. Ansvarsområdet er fastlagt af Kulturstyrelsen, og omfatter bl.a. det arkæologiske ansvar for København og Frederiksberg. Museet samarbejder med både de kommunale forvaltninger, borgere og private aktører om kulturmiljø og den faste kulturarv.

Københavns Museum har i de seneste år fokuseret på København som storby og hovedstad, på byens nationale og internationale forankring og dens afhængighed og forbindelse med sin omverden, historisk og nutidigt. Museet ønsker at være en nærværende og relevant partner i byens og borgernes liv og tage del i vigtige diskussioner, planer og dagsordener for København. Københavns Museum ønsker at skabe nysgerrighed, videbegærlighed og diskussionslyst hos borgerne omkring hovedstaden og præsentere København som en moderne metropol med et levende, dynamisk forhold til sin kulturarv. Museet ønsker at præsentere København som en moderne metropol med et engageret og levende forhold til byens historie og kulturarv. Det er museets ønske at medvirke til at skabe adgang til Københavns kultur og historie for alle borgere, og skabe en oplevelse af ejerskab til byen og dens historie.

Københavns Museum skal være et indbydende og inspirerende mødested for alle københavnere, besøgende og øvrige aktører, der har deres færden i byen; et sted som inviterer til refleksion over Københavns udvikling og dialog om dét at være københavnere og bruger af storbyen.

Organisation

Kultur- og fritidsudvalget besluttede i foråret 2014 at sammenlægge Københavns Museum, Nikolaj Kunsthal, Thorvaldsens Museum og Københavns Stadsarkiv i én fælles organisatorisk enhed. Den administrative og organisatoriske sammenlægning trådte i kraft d. 1. februar 2015 under navnet Historie & Kunst under ledelse af en ny fælles direktør, Lene Floris.

Museets bestyrelse udgøres af Københavns Kommunes Kultur- og fritidsudvalg.

Ledelse og medarbejdere

I april 2015 tiltrådte en ny museumschef, Louise Jacobsen, på museet og i oktober 2015 en ny leder for den arkæologiske enhed på museet, Thomas Roland. Disse to udgør ledelsen på Københavns Museum.

Museet havde i 2015 en fast stab på 18,3 og 18,79 årsværk i tidsbegrænsede ansættelser samt 1 i flexjob.

Finansiering og omsætning

Københavns Kommune er Københavns Museums hovedtilskudsgiver med et tilskud på 10.018.574 kr. i 2015. Staten ydede et driftstilskud på 991.946 kr.

Københavns Kommune har endvidere i perioden 2015-2018 ekstraordinært bevilliget en anlægssum til flytteforberedende arbejde i forbindelse med museets flytning af magasiner til nyt fællesmagasin samt givet et beløb til istandsættelse af museets nye domicil i Stormgade 18 samt Historie og Kunst (herunder Københavns Museums) nye administrationslokaler i Stormgade 20.

Hertil kom en række eksterne bevillinger fra fonde og staten m.v. til særlige samlings-, forsknings- eller formidlingsaktiviteter.

Museets samlede omsætning – inklusive alle de arkæologiske undersøgelser – var i 2015 på 33 millioner kroner.

Besøgstal

Københavns Museum havde i 2015 et samlet besøgstal på 37.306 personer, og herudover ca. 600 personer udenfor museets adresse f.eks. ved åbne udgravninger. Der er tale om et fald i forhold til 2014, der kan tilskrives, at museet lukkede med Kulturnatten medio oktober 2015.

Museet har oplevet en eksplosiv tilvækst af interesserede brugere på Facebook med ca. 11.000 likes ved udgangen af 2015. Også museets hjemmeside har fortsat mange besøgende (13.797 unikke besøg), hvilket også gør sig gældende for VÆGGEN, der i 2015 var placeret på først Den Røde Plads på Nørrebro (med 21.835 besøgende) siden Dantes Plads (med 3.480 besøgende i 2015).

Endvidere har museet ca. 50 specifikke borger-/brugerhenvendelser månedligt indenfor museets arbejdsområde.

Et nyt Københavns Museum

I 2014 blev der fra Københavns Kommunes side bevilget midler til at skabe et nyt Københavns Museum i Stormgade 18, i umiddelbar nærhed af andre væsentlige museer, som Nationalmuseet, Glyptoteket og Thorvaldsens Museum. Den nye beliggenhed forventes at give museet en lang række fordele, ligesom det giver mulighed for at gentænke og videreudvikle udstillingerne og brugen af samlingerne, så de bliver mere tilgængelige for byens borgere og gæster. Indflytning og åbning er planlagt til 2018.

Projektet for byggesagen, der bl.a. indbefatter en omfattende restaurering og ombygning af den fredede bygning i Stormgade 18 samt istandsættelse af nye lokaler i Stormgade 20, blev afsluttet i 2015. Opstart af byggesagen sker fra medio maj 2016.

Fællesmagasin og samlingsarbejde

I 2014 bevilgede Københavns Kommune midler til opførelse af en ny fælles magasinløsning for Københavns Museum og de øvrige enheder i Historie & Kunst. Det indebærer, at genstande, fotos og arkivalier samles på ét sted. Projektet for byggesagen blev afsluttet i 2015 og grundkøb er sket medio 2016. Det nye magasin placeres i Høje Taastrup og forventes færdigopført i 2018. I forbindelse med flytning til nyt fællesmagasin (og etablering af nyt museum) er magasinerne i Absalonsgade flyttet i 2015.

I 2015 og i de forudgående år udført en omfattende magasingennemgang bl.a. med støtte fra Kulturstyrelsens bevaringspulje. Denne sker for at få et overblik over samlingen og bl.a. sikre, at museets samling er registreret, og at der tages stilling til kassation ud fra museets indsamlingspolitik. I forbindelse

med magasingennemgangen er der udført en større analyse af bevaringstilstanden af museets samling. Det er her fundet, at ca. 75 % af museets samlinger er inficeret med skimmelsvamp.

Museet indsamlede i 2015 i alt 6.967 genstande – såvel arkæologiske som genstande fra nyere tid og billeder.

Museets billedarkivs læsesal lukkede med lukningen af museet i oktober 2015. Der er påbegyndt en digitalisering af billedarkivet med henblik på et nyt site, KBH billeder, hvor billederne skal tilgængeliggøres til glæde for borgerne.

Forskning

Københavns Museum havde i 2015 tre ph.d. studerende, hvoraf sidstnævnte færdiggjorde denne i oktober 2015.

Vivi Andersen: *Mellem brosten, knyster, skolæst og mode. En appropriations- og adaptationsanalyse af fodtøj fra middelalderen, renæssancen og enevælden fra arkæologiske udgravninger i København*

Johan Kjærulff Rasmussen: *We can be Actors – Not just Spectators: Borgerinddragelsens organisatoriske forudsætninger.*

Jakob Parby: *At blive.... Migration og identitet i København ca. 1770-1830*

Dertil kommer 2 internationalt fagfællebedømte publikationer samt 4 eksternt fagfællebedømte danske artikler indenfor arkæologi og nyere tids kulturhistorie.

Formidling

I 2015 var formidlingsaktiviteterne relativt få jf. lukningen af museet i oktober.

Børnenes By

Den 26. marts 2015 åbnede udstillingen Børnenes By på Københavns Museum. Udstillingen fortæller om børns fællesskaber i København nu og før i tiden og er et samarbejde mellem Københavns Museum og 5. årgang på Blågård Skole, der arbejdede med at indsamle genstande og historier og beskrive, hvilke fællesskaber man indgår i som barn af vor tid. 33 børn donerede hver en personlig ting, der er blevet indsamlet til museets samling bl.a. et penalus, en fodboldmedalje og en ridehjelm. Udstillingen illustrerede ligheder og kontraster i livet for børn og unge i København i løbet af de sidste 100 år.

VÆGGEN

Københavns Museums digitale VÆGGEN har dels stået på Den Røde Plads på Nørrebro og fra slutningen af 2015 på Dantes Plads.

Nytorv udgravningerne

Pop up udstillingen tog udgangspunkt i de igangværende arkæologiske undersøgelser ved Nytorv og fremlagde historiske fakta og refleksioner over arkæologiens rammer og metoder.

Copenhagen Christmas

I forbindelse med Copenhagen Christmas arrangementet etablerede Københavns Museum en pop up udstilling på Nikolaj Plads om juletraditioner i København.

Derudover havde museet i 2015 en lang række (162) byvandring, workshops, foredrag mv. og en stor lukkefejring på Kulturnatten.

Skoletjeneste

Museets skoletjeneste har i 2015 haft fokus på at understøtte den nye folkeskolereform bl.a. ved at arbejde med længerevarende undervisningsforløb og ved at tilbyde forløb til byens folkeskoler via kommunens Åben Skole-satsning, men også andre undervisningsinstitutioner inddrages løbende – i alt 232 forløb.

Museets skoletjeneste har grundet museets lukning ligeledes fra medio oktober haft forløb, hvor det var byrummet og skolerne selv, der dannede rammen for museets læringsaktiviteter.

Københavns Museum havde i 2015 desuden omdannet forhaven til byhaver for Københavnske skoler, der i september lavede høstfest med afgrøderne.

Med midler fra Københavns Kommunes Åbent Dagtilbud har det desuden været muligt i 2015 at udvikle og tilbyde forløb til byens børnehaver ude i institutionerne.

Arkæologiske undersøgelser

Københavns Museum fik i 2015 afsluttet to af de fire hovedberetninger for de omfattende undersøgelser forud for etablering af Cityringen (Metro) – Rådhuspladsen og gruppen af mindre lokaliteter, ligesom en lang række undersøgelser blev udført for div. offentlige og private bygherrer. De vigtigste undersøgelser er oplistet i bilag 1.

Bilag 1 – Arkæologiske undersøgelser 2015.

Metro/Cityringen

Gammel Strand

I 2015 blev der kun udført efterbearbejdning af Gammel Strand-materialet, der ikke mindst inkluderer havnen fra det 1400-tal og seneste middelalder. Renæssancehavnen viste flere beviser på handel med Middelhavslandene og en tiltagende globalisering, bl.a. gennem skaller fra Nordamerika, porcelæn fra Kina, en guldring fra Colombia. Alt sammen med til at øge vores viden om netværk og globale forbindelser mellem København og resten af verden.

Kongens Nytorv

2015 har hovedsagelig omfattet rapportarbejde inkl. fundrapporter og naturvidenskabelige analyser. Arbejdet har udvidet forståelsen af byens østlige dele omkring det som var datidens Østervold. Endvidere blev et begrænset feltarbejde gennemført i kælderen til det tidligere Aporta for at undersøge forekomsten af eventuelle arkæologiske levn på den kommende stationsforplads.

Rådhuspladsen

Beretning og bygherrerapport færdigskrevet og afsluttet.

Kategori 2 og 3 lokaliteterne

Beretning og bygherrerapport færdigskrevet og afsluttet.

Øvrige undersøgelser (udvalg)

KBM 4022 Nørregade m.fl.

Projektet fortsatte i flere udgravningsetaper i forbindelse med nedlægning af fjernvarme i området, og feltarbejdet blev afsluttet i december 2015. Der blev blandt andet fundet pikstensbelægning direkte over undergrunden fra Bispetorv og ned mod Gammel Torv, hvilket må være en af byens ældste vejbelægninger. På Gammel Torv blev der fundet mindre gruber og pælespor, der kan stamme fra middelalderlig torveaktivitet samt et fundamentshjørne af Københavns rådhus fra 1479.

I Lavendelstræde udeblev de ellers forventede lag fra tidlig middelalder. Ifølge ældre undersøgelser i området, burde der ligeledes have været spor efter en 1100-tals jordvold med grav i området. Da den bygherrefinansierede undersøgelse ikke gik til undergrund, valgte museet selv at finansiere en dybdegravning i det relevante område. Det var sikkerhedsmæssigt kun forsvarligt at gravet ca. 4,5 meter dybt og hverken undergrund eller voldanlæg blev derved konstateret..

KBM 4074 Pilestræde

I forbindelse med nedlæggelse af fjernvarme i området omkring Rundetårn og Trinitatis Kirke blev der udgravet omkring 100 intakte skeletter fra renæssancen. Populationen indeholdt mænd, kvinder og børn. Der blev registreret forekomster af traumer med stikvåben/hugvåben og to tilfælde af syfilis, plus diverse

andre patologier (oftest alders eller arbejdsrelateret). En mulig middelalderlig stensat rende blev registeret på Nina Bangs plads.

KBM 4074 Åbenrå 16

I forbindelse med anlæggelse af en bolig på Åbenrå 16 registrerede museet rester af befæstningen, der omkransede middelalderbyen. Volden havde to faser og bagved sås rester af vej fra højmiddelalderen med bevarede hjulspor. Oven på volden blev der udgravet 12 skeletter, der formodes at stamme fra pesten i 1712.

KBM 4088 Kattesundet 10

I forbindelse med refundering og sænkning af et kældergulv i en ældre bygning fandtes et intakt stenalderlag med en høj koncentration af flintgenstande. Det righoldige flintmateriale er enestående i en københavnsk kontekst og kan dateres til den sidste del af jægerstenalderen (yngre Ertebøllekultur).

KBM 4112 Frederiksholms Kanal 27

I forbindelse med transportministeriets opførelse af en barakbygning registrerede museet dele af Christian den 4.s tøjhuskompleks. Gulve og stående fundamenter fra magasinbygninger blev indmålt og udgravet.

KBM 4119 Nørrebropark Skole

I forbindelse med refundering af den stående bygning på et tidligere kirkegårdsområde undersøgte omkring et dusin forstyrrede grave. Skeletterne stammer fra Koleraepidemien i 1853.